

כ"ב בניסן, התשפ"א
04 אפריל 2021
364987121
(בתשובה נא ציין מספרנו)
מס' תיק – 21

- עדכון מספר 6 לתאריך 04.04.21 -

הנדון: הנחיות לטיפול בנפטר חשוד או מאומת לתחלואה בנגיף קורונה החדש (COVID-19)

הנחיות אלה מחליפות את "הנחיות לטיפול בנפטר חשוד או המאובחן בנגיף קורונה החדש (COVID-19)" מתאריך 13.9.20 מס' סימוכין 367382420.

שינויים עיקריים מנוהל קודם:

1. הסדרת האפשרות להבאה לקבורה נפטרים, שעברו טהרה / הכנה לקבורה, שלא בתוך שקי פלסטיק.
2. המלצה להעדיף אנשי צוות מחוסנים או מחלימים בעת טיפול בנפטרי קורונה.
3. הסרת הדרישה לסימון קברי נפטרי קורונה ברישומי בית העלמין וגוף הקבורה.
4. התייחסות לנפטרי קורונה אשר מועברים לישראל בתום שנה מקבורתם בחו"ל.

1. רקע:

מחלת נגיף קורונה החדש (COVID-19) היא מחלה נגיפית הפוגעת בעיקר בריאות. על פי הידע העדכני, נגיף הקורונה החדש (SARS-CoV-2) מועבר מאדם לאדם בהעברה טיפתית או במגע. אפשרות להעברה אווירנית קיימת בעיקר בעת ביצוע פרוצדורות המייצרות אירוסול. על פי [פרסומי ארגון הבריאות העולמי](#), אין נכון להיום עדות להדבקה של אדם בנגיף קורונה החדש דרך חשיפה לגופה, אך לא ניתן לשלול שהעברה כזו עלולה להתרחש. נוהל זה בא להסדיר את הצורך להגן על בריאותם של כל הבאים במגע עם גופה של נפטר חשוד או מאובחן כחולה COVID-19 תוך רצון לשמור על כבוד המת ועל מסורות ומנהגים דתיים.

2. הגדרות:

- 2.1 גוף מורשה לטיפול בנפטרים** - חברות-הקדישא, גופי וצוותי הקבורה המיוחדים שיעסקו בעטיפת ופינוי נפטרים חשודים או מאומתים ל-COVID-19, כפי שיוגדר על ידי המשרד לשירותי דת (אחראי על גופים העוסקים בטיפול בנפטרים יהודים ובכאלה שביקשו להיקבר בקבורה אזרחית), ועל ידי משרד הפנים (אחראי על גופים שיעסקו בטיפול בנפטרים לא יהודים).
- 2.2 צוות מטפל \ צוות טיפול בנפטר** - חברי גוף מורשה לטיפול בנפטרים המשתתפים באופן פעיל בטיפול בגופה.
- 2.3 מתקן ייעודי לטיפול בנפטר** – אתר מוגדר אשר יוכשר לביצוע טהרה והכנה לקבורה של נפטרים חשודים או מאומתים ל-COVID-19. הכניסה אליו לצרכי טהרת הנפטר תותר רק לצוות הייעודי (ראה להלן). אישור להכשרת מתקן ייעודי יינתן על ידי משרד הבריאות בשילוב עם המשרד לשירותי דת (טיפול בנפטרים יהודים) או משרד הפנים (טיפול בנפטרים לא יהודים).
- 2.4 צוות ייעודי** - צוות לביצוע טהרה בנפטר מ-COVID-19.
- 2.5 נאמן בטיחות** - ממונה מטעם גוף מורשה לטיפול בנפטרים או מטעם מתקן ייעודי לטיפול בנפטר, שתפקידו הינם:
- 2.5.1 הכרת נוהלי תפעול תקלות בטיחות.
- 2.5.2 אבטחת בטיחות בלבישת ופשיטת ציוד המגן האישי, לאחר שעבר הכשרה ע"י מד"א.
- 2.5.3 ניהול יומן פעילות הגוף או המתקן הקשורה בנפטרים חשודים או מאומתים ל-COVID-19. ברישום יצוינו פרטי הנפטר, מועד הקבורה, שמות אנשי הצוות שהשתתפו בטיפול בנפטר.
- 2.5.4 ניטור יזום של תחלואה ובירור סיבות היעדרות בקרב הצוות המוביל והמטפל בגופות (קברנים, נהגים וכו').
- 2.6 חומרי חיטוי** - חומרי ניקיון המיועדים להשמדת נגיפים. חומרי החיטוי הרלוונטיים למסמך זה:
- 2.6.1 אלכוהול - כל תכשיר המכיל אלכוהול בריכוז של 70% לפחות
- 2.6.2 כלור בריכוז 1000ppm – להכנת תמיסה יש למהול 40 מ"ל אקונומיקה ביתית ב- 1 ליטר מים.
- 2.6.3 חומר ייעודי לטיפול בשפכים מזוהמים – מענה לשימוש בחומר זה יינתן על פי צורך פרטני.

3. הטיפול בנפטר

3.1 טיפול בנפטר במוסד רפואי

- 3.1.1 זיהוי הנפטר ייעשה עם הפטירה, באחריות הצוות שטיפל בנפטר.
- 3.1.2 על הצוות ללבוש ציוד מגן אישי כמקובל בטיפול בחולה במחלקה בה התרחשה הפטירה.
- 3.1.3 יש להסיר צנרת רפואית או כל אביזר פולשני אחר.
- 3.1.4 עטיפת הנפטר תבוצע אך ורק ע"י הצוות שטיפל בנפטר על פי סעיף 3.4. יש להקפיד כי הנפטר יהיה שוכב על גבו.
- 3.1.5 לאחר עטיפת הנפטר ועד הפינוי לקבורה, ניתן לאחסן את הגופה בחדר קירור כמקובל.
- 3.1.6 את בגדי ההגנה והסדינים של המנוח, יש לפנות בהתאם לנספח 16 [בנוהל הנחיות להתמודדות עם תחלואה מנגיף קורונה החדש](#).
- 3.1.7 ציוד חד פעמי יטופל כאשפה על פי [תקנות בריאות העם \(טיפול בפסולת במוסדות רפואיים\), התשנ"ז-1997](#). ציוד רב פעמי יעוקר.
- 3.1.8 חפצים אישיים של הנפטר (ארנק, טלפון וכו') יועברו למשפחה לאחר חיטוי באלכוהול. חפצים אשר לא ניתנים לחיטוי בנוזל יארזו בשקית אטומה, אשר תחוטא מצידה החיצוני ותועבר למשפחת הנפטר עם הנחיה לפתיחה רק לאחר שבוע מיום הפטירה.
- 3.1.9 הזמנת האמבולנס לפינוי הנפטר מהמוסד הרפואי לקבורה בבית העלמין או למתקן ייעודי לטיפול בנפטר תבוצע ע"י המוסד, באמצעות מוקד הקבורה (ראה נספח א'). המוסד אחראי גם על מסירת נספח ב' לצוות הפינוי כאסמכתא.

3.2 טיפול בנפטר בקהילה

- 3.2.1 הרופא שקבע מוות יציין באופן בולט על הודעת הפטירה את האבחנה או החשד ל-COVID-19. פרמדיק יציין זאת בכתב יד ובאופן בולט לעין, על גבי הדו"ח הרפואי המצורף להודעת הפטירה.
- 3.2.2 הזמנת האמבולנס לפינוי הנפטר לקבורה בבית העלמין או למתקן ייעודי לטיפול בנפטר ומסירת נספח ב' לצוות הפינוי כאסמכתא יבוצעו באחריות הרופא או הפרמדיק הנוכח, אך ורק דרך מוקד הקבורה (ראה נספח א').
- 3.2.3 על אנשי הצוות המטפל ללבוש ציוד מגן אישי הכולל מסכה כירורגית, חלוק חד פעמי עם שרוולים ארוכים וזוג כפפות (המכסה את השרוולים). סדר הלבשה וההפשטה מפורטים בנספח 11 [בנוהל הנחיות להתמודדות עם תחלואה מנגיף קורונה החדש](#).

- 3.2.4 הצוות המטפל יוודא מול המשטרה, כי אין התנגדות להוצאת רישיון קבורה (ט' 3037 של משטרת ישראל). ככלל, יש להימנע מכניסה של השוטר לחדר בו נמצא הנפטר. באם נדרש להיכנס, עליו להשתמש בכפפות ובמסכת פה-אף.
- 3.2.5 הזיהוי יתבצע ע"י בן משפחה או שותף למגורים, הנמצא במקום, לפני עטיפת הגופה. המזחה ימוגן בכפפות ובמסכת פה-אף. במידה ולא נמצא במקום איש קשר היכול לזהות את הנפטר, הזיהוי יתבצע במקום אליו תועבר הגופה, בהתאם להנחיות הרופא המחוזי של משרד הבריאות.
- 3.2.6 עטיפת הגופה תתבצע במקום הפטירה של המנוח כמפורט בסעיף 3.4.
- 3.2.7 הובלת הגופה לבית העלמין או למתקן ייעודי לטיפול בנפטר תתבצע כמפורט בסעיף 3.5.
- 3.2.8 לאחר פינוי הגופה, ימלא נאמן הבטיחות רישום של כל האנשים שטיפלו בגופה ויבצע מעקב כמתואר בסעיף "תחלואה בקרב הצוות המוביל והמטפל בגופה" למטה.
- 3.2.9 לאחר פינוי הגופה יבוצע ניקוי וחיטוי של המקום בו שהה החולה, לרבות כביסה של בגדים וכלי מיטה ששימשו אותו, על פי ההנחיות לבידוד בית בנספח 3 ב'[ההנחיות להתמודדות עם תחלואה מנגיף קורונה החדש](#).
- 3.2.10 פסולת מתהליך פינוי הגופה תיארז בשקית סגורה ותיזרק לפח אשפה.

3.3 נתיחה לאחר המוות

- 3.3.1 ככלל, אין צורך בנתיחת גופות (post mortem) לצורך ביסוס אבחנה של COVID-19. במקרים מיוחדים, נתיחת גופה של חולה ב-COVID-19 תתבצע באישור רופא המחוז של משרד הבריאות.
- 3.3.2 מהלך הנתיחה יוגבל לפעולות הכרחיות בלבד, בכדי לצמצם אירועי נתז ורסס (לדוגמא: הימנעות מניסור עצמות).
- 3.3.3 הנתיחה תבוצע ע"י צוות מיומן מהמכון הפתולוגי. יש לצמצם את מספר המשתתפים בנתיחה ככל האפשר, ולכלול בה אנשי מקצוע חיוניים בלבד.
- 3.3.4 הנתיחות יבוצעו באתר המספק בידוד הולם, כולל תת-לחץ ושימוש בסינון האוויר הנפלט דרך מסנני HEPA.
- 3.3.5 צוות המכון הפתולוגי יבצע ריענון ותרגול שימוש באמצעי מיגון למניעת הדבקה אירוסולית. באחריות מנהל המכון לוודא כי הנושא ירוענן ויתורגל טרם ביצוע הנתיחה הראשונה.
- 3.3.6 צוות הנתיחה יתמגן באמצעים למניעת העברה במגע:
- 3.3.6.1 ביגוד חד פעמי עמיד לנוזלים
 - 3.3.6.2 שני זוגות כפפות חד פעמיות, כשבניהן כפפות העשויות מחומר עמיד לחיתוך בסכין
 - 3.3.6.3 כובע חד פעמי

3.3.6.4 ערדליים

3.3.6.5 מסכת N95

3.3.7 בדיקות אבחנתיות לבידוד הנגיף או זיהוי יבוצעו ע"י מעבדה שאושרה לצורך כך על ידי משרד הבריאות (נספח 5 א' [להנחיות](#)).

3.3.8 ציוד חד פעמי יועבר בסיום הנתיחה לשקיות פסולת להשמדה, שיטופלו כאשפה על פי [תקנות בריאות העם \(טיפול בפסולת במוסדות רפואיים\)](#), [התשנ"ז-1997](#). ציוד רב פעמי יעוקר.

3.3.9 לפני העברה לקבורה יש לעטוף את הגופה בעטיפה כפולה של שקי פלסטיק בלתי חדירים, כמתואר בסעיף 3.4 להלן.

3.4 עטיפת הנפטר

3.4.1 הנפטר לא יעבור טיהור (דקונטמינציה) או שימור (ע"י הזרקת חומרים) מסוג כל שהוא.

3.4.2 הנפטר ייעטף בשני שקי פוליאאתילן (polyethylene) ייעודיים, רצוי עם חלון שקוף לזיהוי, ובסמוך ככל הניתן למועד פטירתו, כאשר גופו מכוסה בסדין של המיטה עליה שכב טרם מותו. יש לסגור את השקיות באופן מוחלט (הרמטי).

3.4.3 במהלך העטיפה, לאחר סגירת השק הראשון, הצוות יסיר כפפות, יבצע היגיינת ידיים, ויעטה זוג כפפות חדש. במידה והחלוק החד פעמי התלכלך במהלך הכנסת הגופה לשק הראשון יש להחליף גם אותו, או לחילופין לעטות חלוק נוסף מעליו. לאחר סגירת השק השני, כל ציוד המיגון יושלך לפח האשפה.

3.4.4 לאחר סיום העטיפה, יש לחטא את השקית בחומר חיטוי ולהעבירה למיטה נקיה.

3.4.5 לגופת הנפטר העטופה תוצמד מדבקת אזהרה אחת לפחות בצבע צהוב שעליה מודפס הכיתוב "סכנה! קורונה" בעברית, ערבית, אנגלית, רוסית ואמהרית. כמו כן יוצמד טופס אזהרה בצבע אדום ובו הנחייה כתובה מפורטת, לחברת הקבורה או הנציג שהתבקש להוביל את הנפטר, המזהירה מפני הדבקה ודורשת הקפדה על הנוהל (נספח ב'). על גבי הטופס יירשמו פרטי הנפטר, כולל: שם פרטי ומשפחה, מספר זיהוי או דרכון, תאריך ומקום הפטירה.

3.5 העברת הנפטר

3.5.1 נהג האמבולנס והמלווה יתמגנו בכפפות.

3.5.2 לא תותר עלייה לאמבולנס של בן משפחה או מלווה אחר, שאינו חלק מהצוות המקצועי.

3.5.3 על נהג האמבולנס להקפיד להסיר את הכפפות בטרם הנהיגה ולעטות זוג חדש טרם הוצאת הנפטר מהאמבולנס.

3.5.4 האמבולנס יהיה מצויד באמצעי קשר קבוע או נייד.

- 3.5.5 ניתן להפעיל מיזוג או חימום באמבולנס, כאשר המתג מופעל על כניסת אוויר טרי מבחוץ (ולא סחרור אוויר קיים).
- 3.5.6 הנהג או המלווה ימסור לנציג בית העלמין, כי מדובר במנוח שחשוד/שנפטר מ-COVID-19, המחייב אמצעי זהירות מחמירים.
- 3.5.7 לאחר ההובלה ינוקה האמבולנס ביסודיות, בבית-העלמין, במים וחומר ניקוי על בסיס סבון. אין צורך בשימוש בציוד מגן אישי, פרט לכפפות.
- 3.5.8 במקרה של שפך נוזלי מהגופה, אין להמשיך בתהליך הטיפול בגופה (כולל קבורה) עד לקבלת הנחיות מלשכת הבריאות המחוזית. יש לנטרל את השפך באמצעות חומר ייעודי לטיפול בשפכים מזוהמים. לאחר מכן, יש לחזור על תהליך החיטוי ולהשלים את פעולת הניקיון בהתאם להנחיות לחיטוי אמבולנס מד"א כמתואר בפרק 8 - "הנחיות לצוותים רפואיים בקהילה" - [בהנחיות להתמודדות עם תחלואה מנגיף קורונה החדש](#).

3.6 טהרת הגופה / הכנה לקבורה

- 3.6.1 טהרת גופה תבצע רק במתקן ייעודי לטיפול בנפטר. אין לבצע טהרה בכל מקום אחר.
- 3.6.2 טהרת נפטר תבוצע אך ורק על ידי צוות ייעודי.
- 3.6.3 טהרת המת או הכנתו לקבורה תהיה בהתאם למנהגים בעדות השונות אך תתאפשר טהרה חיצונית בלבד ולא תתאפשר טבילה.
- 3.6.4 על אנשי הצוות הייעודי המטפל להתמגן בציוד מגן אישי, הכולל חלוק חד פעמי עם שרוולים ארוכים, זוג כפפות (המכסה את השרוולים), מסכה כירורגית, משקפי מגן/מגן פנים וכיסויי נעליים. סדר הלבשה וההפשטה מפורטים בנספח 11 [בהנחיות להתמודדות עם תחלואה מנגיף קורונה החדש](#).
- 3.6.5 במידת הצורך, זיהוי הנפטר יתבצע ע"י צילום הנפטר ממספר זוויות, התמונות יודפסו, יוצמדו לשקית הנפטר ויוצגו למשפחה לצורך זיהוי. יש לוודא שציוד הצילום יעבור חיטוי באלכוהול לאחר השימוש. במקרים חריגים בלבד יתבצע הזיהוי דרך חלון במתקן הטהרה.
- 3.6.6 יש להספיג את התכריכים בחומר חיטוי כמפורט בסעיף 2.6.
- 3.6.7 לאחר השלמת התהליך, הנפטר יהיה מוכן לקבורה כשהוא עטוף בתכריכים או בתוך ארון קבורה. החל משלב זה, חל איסור גורף על מגע ישיר עם הגופה.
- 3.6.8 לפני העברה באמבולנס לקבורה בבית עלמין אחר מהמתקן הייעודי לטיפול בנפטר, יש לעטוף מחדש את הגופה (שאינה בתוך ארון קבורה) בשק פלסטיק בלתי חדיר בודד.
- 3.6.9 החדר והמתקנים יחוטאו בחומר חיטוי לפני ואחרי התהליך.
- 3.6.10 את בגדי ההגנה והסדינים של המנוח איתם הגיע למתקן הטהרה יש לפנות בהתאם לנספח 16 [בהנחיות להתמודדות עם תחלואה מנגיף קורונה החדש](#).

3.6.11 ציוד חד פעמי יטופל כאשפה על פי תקנות בריאות העם (טיפול בפסולת במוסדות רפואיים), התשנ"ז-
1997.

3.7 נהלי בטיחות עבור גופי הקבורה המטפלים בגופה העטופה

3.7.1 השקיות העוטפות את הגופה לא ייפתחו אלא במקרים הבאים:

3.7.1.1 ע"י צוות ייעודי בתוך מתקן ייעודי לטיפול בנפטר כמפורט בסעיף 3.6 לעיל.

3.7.1.2 ע"י צוות מטפל של גוף הקבורה בטרם תחילת לוויה של נפטר אשר עבר טהרה כאמור בסעיף
3.8.4. להלן.

3.7.1.3 באישור רופא המחוז של משרד הבריאות.

3.7.2 על עובדי חברת קדישא, עובדי גופי הקבורה וכל מי שבא במגע פיזי עם הגופה העטופה (לרבות הקברנים
והנהגים), ללבוש כפפות חד פעמיות.

3.7.3 יש לרחוץ ידיים במים ובסבון בסיום כל טיפול בגופה.

3.7.4 בכל מקרה של תקלת בטיחות, יש לפעול ע"פ הכללים הבאים:

3.7.4.1 קרע בכפפת המטפל או דקירה - הסרת הכפפות ורחיצה יסודית וממושכת (דקה לפחות)
בתרחיץ על-בסיס יוד או כלורהקסידין (chlorhexidine) 4%. לאחר מכן יש לעטות כפפות
חדשות. במקרה דקירה יש לחטא את פצע הדקירה באלכוהול.

3.7.4.2 התזת חומר חשוד לפה או לעיניים - שטיפה מיידית של הפה או העיניים בכמות גדולה של מים.

3.7.4.3 התזת חומר חשוד על העור - רחיצת המקום למשך דקה בתרחיץ על בסיס יוד או כלורהקסידין
(chlorhexidine) 4%.

3.7.5 על כל תקלת בטיחות יש לדווח ללשכת הבריאות המחוזית ולפעול לפי הוראותיה.

3.7.6 כל הציוד החד פעמי, לרבות כפפות משומשות, ייארז בשקיות ויזרק בפח לפסולת רגילה.

3.8 הלוויה, קבורה וניחום אבלים

3.8.1 ההלוויה תיערך בהתאם לצו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) העדכני.

3.8.2 אין צורך בקבורת הנפטרים בחלקות נפרדות.

3.8.3 ככלל, אנשים המחוייבים בבידוד בית לא יורשו להשתתף בהלוויות. השתתפות של אדם שנמצא בבידוד
בית בהלוויה תתאפשר רק במקרה מוות של אדם מדרגת קרבה ראשונה, ובכפוף לאישור וקבלת הדרכה
ממשרד הבריאות דרך מוקד קול הבריאות, בטלפון *5400.

3.8.4 ניתן להוציא את גופת הנפטר משק הפלסטיק בתחילת מסע ההלוויה במידה ובוצע הליך טהרת קורונה
בישראל לפי סעיף 3.6.. הוצאת הגופה משק הפלסטיק תהייה על ידי חיתוך או גזירת השק תוך הימנעות
מטלטול הגופה.

- 3.8.5 ניתן להוביל את הגופה על גבי אלונקה או בתוך ארון קבורה לשימוש רב פעמי שאותו יש לנקות או לחטא לאחר הקבורה. במקרה של שפך נוזלי, יש לנטרלו באמצעות חומר ייעודי לטיפול בשפכים מזוהמים, ואין להמשיך בתהליך הטיפול בגופה (כולל קבורה) עד לקבלת הנחיות מלשכת הבריאות המחוזית.
- 3.8.6 חל איסור על המלווים לגעת בגופה. אין למנוע מהמלווים לשהות בסמוך לגופה כנדרש ואין צורך בהגבלת המרחק בין המלווים לגופה, כל עוד אינם נוגעים בה.
- 3.8.7 מלווים אינם נדרשים לצידוד מגן אישי.
- 3.8.8 מנהגי אבלות וניחום האבלים יתקיימו בהתאם ל**צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש)** העדכני בכל הנוגע להתקהלויות והתכנסויות.
- 3.8.9 כל הוצאה מהקבר של נפטר קורונה (בין אם שנקבר לפי הנהלים ובין אם לא (לדוגמא נפטר שבעת פטירתו לא הייתה ידועה סיבת המוות) תתבצע רק לאחר קבלת אישור בכתב מרופא המחוז.

3.9 תחלואה בקרב הצוות הייעודי והצוות המטפל בגופה

- 3.9.1 מומלץ כי כל טיפול בגופת הנפטר יתבצע ע"י אנשי צוות בעלי תעודת מחלים או תעודת מחוסן תקפה.
- 3.9.2 ניטור תחלואה בקרב הצוות הייעודי והצוות המטפל יבוצע באופן יזום על ידי נאמן הבטיחות שהוכשר לכך, על פי הנחיות משרד הבריאות.
- 3.9.3 בכל מקרה של התפתחות חום או תסמינים נשימתיים בקרב הצוות, שהופיעו תוך 14 ימים לאחר טיפול בנפטר חשוד או מאומת לתחלואה בנגיף קורונה החדש (COVID-19), על החולה להיכנס מייד לבידוד בית ולפנות לקופת החולים המבטחת. יש לעדכן את לשכת הבריאות המחוזית על המקרה ולציין:
- 3.9.3.1 שטיפל בשבועיים האחרונים בנפטר שסבל ממחלה, העלולה לגרום לתסמינים שהופיעו
 - 3.9.3.2 תקלת בטיחות במהלך הטיפול בגופה אם קרתה
 - 3.9.3.3 היתכנות לחשיפה של אנשי צוות נוספים
 - 3.9.3.4 אפשרות למקור אחר להדבקה
 - 3.9.3.5 הופעת מחלה בקרב בני משפחתו של איש הצוות
 - 3.9.3.6 סטטוס ההתחסנות של איש הצוות

3.10 גופות נפטרים מחו"ל

- 3.10.1 בעת הזו, ההתייחסות לכל גופה המועברת לישראל (למעט האמור בסעיף 3.10.7 להלן) היא כמו לנפטר מ-COVID-19. לפיכך נדרש שכל גופה מועברת תהיה:
- 3.10.1.1 לאחר תהליך זיהוי בחו"ל
 - 3.10.1.2 עטופה בשתי שקיות פוליאיתילן מסומנות במדבקות אזהרה כמפורט בסעיף 3.4.5.

3.10.1.3 סגורה בארון חתום עם דופן מתכתית או שני ארונות עץ, האחד בתוך השני. הארון יסומן במדבקות אזהרה כמפורט בסעיף 3.4.5.

3.10.2 לא יביא גורם כלשהו גופת נפטר מחו"ל אלא אם כן יש ברשותו מסמכים רשמיים מהמדינה בה אירעה הפטירה, בהם מצוינת סיבת המוות וכן אישור קונסולרי.

3.10.3 רישיון קבורה יינתן ע"י לשכות הבריאות, כאמור בסעיף 8 לפקודת בריאות העם 1940 לאחר הגעת הגופה לישראל ובטרם הוצאתה מן הארון.

3.10.4 לאחר הוצאת הגופה העטופה מן הארון, יש לחטא את השקית בחומר חיטוי לפני העטיפה בתכריכים או הקבורה.

3.10.5 במקרה של שפך נוזלי בארון, יש לנטרלו באמצעות חומר ייעודי לטיפול בשפכים מזוהמים, ואין להמשיך בתהליך הטיפול בגופה (כולל קבורה) עד לקבלת הנחיות מלשכת הבריאות המחוזית.

3.10.6 ההתייחסות בתהליך ההעברה וההבאה לקבורה עבור כל גופה שהובאה מחו"ל היא כמו לנפטר מנגיף קורונה החדש (COVID-19) כמתואר בנוהל זה.

3.10.7 שרידי גופה של נפטר קורונה אשר מועברים לישראל בחלוף שנה מקבורתו בחו"ל אינם מהווים סכנה להידבקות בנגיף (גם אם טרם הסתיים תהליך התכלות הרקמות הרכות) ולכן אינם דורשים התנהלות שונה מזו שהייתה מקובלת במקרים של העברה כזו טרם עידן הקורונה.

3.11 נפטרים שאינם יהודים

כל האמור לעיל מחייב את כל העוסקים בטיפול בכל נפטר. דגשים נוספים הנוגעים לטיפול, הובלה, טהרה וקבורה של נפטרים שאינם יהודים מפורטים בנוהל משרד הפנים [הנחיות טיפול בנפטר חשוד או מאומת לתחלואה בנגיף קורונה החדש COVID-19 במגזר הלא יהודי בעברית ובערבית](#).

הואילו להעביר הנחיות אלה לכל הנוגעים בדבר.

בברכה,

ד"ר שרון אלרעי-פרייס
ראש שרותי בריאות הציבור

נספח א'

פינוי נפטרים שחלו או היו חשודים כחולי COVID-19

להלן ההנחיות לשינוע של נפטרים לקבורה ועדכון גופי הקבורה במקרה של פטירה של אדם חשוד או מאובחן בנגיף קורונה החדש (COVID-19):

פטירה בקהילה

במקרה של פטירה בבית של נפטר שהוכרז כחולה בקורונה או כחשוד שנדבק בקורונה, על הרופא או הפרמדיק שמילא את טופס ההכרזה על המוות להודיע למוקד הקבורה שמספרו 077-2231142 על מנת להזמין פינוי לנפטר. המוקד יעדכן את גוף הקבורה להיערך לקליטת הנפטר.

פטירה במוסד רפואי

במקרה של פטירה במוסד רפואי של נפטר שהוכרז כחולה בקורונה או כחשוד שנדבק בקורונה, על הנהלת המוסד הרפואי לדווח למוקד הקבורה שמספרו 077-2231142 על מנת שהוא יעדכן את גוף הקבורה להיערך בהתאם לפינוי וקבורה של הנפטר.

נפטר שלא ידווח למוקד לא יפונה לקבורה.

חל איסור להעביר את הנפטר לאף גוף או גורם אלא בתאום ואישור מוקד הקבורה

נספח ב'

טופס מלווה לגופת נפטר שסבל ממחלה מידבקת שמצריכה אמצעי זהירות מחמירים ועלולה לעבור במגע או בהפרשות.

תאריך _____

טופס מלווה לגופת נפטר שסבל ממחלה מידבקת נגיף קורונה החדש (COVID-19)

אל: אנשי חברה קדישא / גוף המבצע את הקבורה

המנוחה/ה שגופתו/ה נמסרת לך לקבורה סבלה/ה ממחלה זיהומית, העלולה להיות מידבקת במגע והפרשות. על כן היא עטופה בשני כיסויי ניילון אטומים וכל טיפול בה מצריך אמצעי זהירות מחמירים על פי הנוהל.

-מחלה שמצריכה אמצעי זהירות מחמירים-

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____

מספר זיהוי/דרכון: _____

תאריך לידה: _____ תאריך פטירה: _____

א. מקום הפטירה: _____

ב. האדם המזהה (כולל הקירבה למנוחה) _____

ג. שם הגורם הרפואי קובע המוות ומקום עבודתו: _____

_____ חתימת הגורם הרפואי קובע המוות